

OBSAH:

1. VYHODNOCENÍ ČINNOSTI.....	2
2. SLUŽBY UŽIVATELŮM.....	5
3. ZVLÁŠTNÍ SLUŽBY KNIHOVNÁM, REGIONÁLNÍ FUNKCE.....	9
3.1. PORADENSKÁ A KONZULTAČNÍ ČINNOST	9
3.2. KOORDINAČNÍ ČINNOST.....	9
3.3. SBĚR A VYHODNOCOVÁNÍ DAT O KNIHOVNÁCH.....	9
3.4. VZDĚLÁVACÍ ČINNOST	10
3.5. INTERNETIZACE VEŘEJNÝCH KNIHOVEN	10
4. DOPLŇOVÁNÍ, UCHOVÁVÁNÍ A OCHRANA KNIHOVNÍHO FONDU	11
4.1. DOPLŇOVÁNÍ KNIHOVNÍHO FONDU	11
4.2. REVIZE A OCHRANA KNIHOVNÍHO FONDU.....	12
5. POŘIZOVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH ZÁZNAMŮ (VČETNĚ KATALOGIZAČNÍCH)	13
5.1. ZPRACOVÁNÍ KNIHOVNÍHO FONDU	13
5.2. POŘIZOVÁNÍ BIBLIOGRAFICKÝCH ZÁZNAMŮ.....	15
5.3. DIGITALIZACE	15
6. AUTOMATIZACE.....	15
7. ÚČAST NA ROZVOJOVÝCH PROGRAMECH.....	16
8. VYDANÉ PUBLIKACE.....	18
9. VÝBĚR ČLÁNKŮ O KNIHOVNĚ.....	18
10. PROPAGACE ČINNOSTI KNIHOVNY.....	19
11. ČLENSTVÍ KNIHOVNY, ÚČAST V PORADNÍCH ORGÁNECH.....	20
11.1. ČLENSTVÍ KNIHOVNY	20
11.2. ÚČAST ODBORNÍKŮ MSVK V PORADNÍCH ORGÁNECH, ODBORNÝCH SEKČÍCH A KOMISÍCH	20
12. ORGANIZACE A ŘÍZENÍ MSVK.....	20
13. VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ	21
14. SEZNAM PRACOVNÍKŮ MSVK.....	21
15. DÁRCI MSVK V ROCE 2006.....	24
16. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	24
17. PŘEHLED VÝNOSŮ A NÁKLADŮ ROKU 2006 V KČ	25

PŘÍLOHY:

PŘÍLOHA Č. 1: PŘEHLED VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ V ROCE 2006

PŘÍLOHA Č. 2: STATISTICKÉ UKAZATELE ČINNOSTI MSVK V ROCE 2005

PŘÍLOHA Č. 3: PŘEHLED POVĚŘENÝCH KNIHOVEN

1. Vyhodnocení činnosti

Rok 2006 se stal pro vedení MSVK především rokem projektovým. V úzké spolupráci s investičním odborem Krajského úřadu Moravskoslezského kraje byly architektům a projektantům připravovány potřebné podklady k projektové dokumentaci pro realizaci stavby, pro výběr dodavatele stavby a následně k projektu interiéru. Bouřlivé diskuse probíhaly tehdy, nebylo-li možno ani částečně realizovat požadavky uživatele, ať již z důvodu charakteru budovy nebo radikálně odlišného názoru architekta. Např. nad uspořádáním regálů a obslužných míst ve studovnách, nad problémy s dopravou vracených publikací, nad existencí chabě osvětlených pracovišť v suterénu, pojetím šatny, fixně umístěnými síťovými přípojkami v rozporu s požadavkem

na flexibilní využívání prostoru apod. Stavební povolení nabylo právní moci 27. 7. 2006 a projekční práce, plně hrazeny z rozpočtu Moravskoslezského kraje, byly ukončeny v závěru roku. Vzhledem ke skutečnosti, že se v Poslanecké sněmovně PČR opětovně nepodařilo prosadit novostavbu krajské knihovny do státního rozpočtu, bylo bohužel nutno odsunout předpokládané zahájení výstavby z roku 2007 do roku následujícího, a to za předpokladu finanční podpory z Regionálního operačního programu.

V rámci příprav volného výběru literatury plánovaného do nové budovy započala MSVK v říjnu loňského roku s důslednější ochranou knihovního fondu. Do nových publikací jsou od podzimu vkládány magnetické pásky a současně identifikační čipy umožňující automatickou výpůjčku.

Práce na projektech v loňském roce však vykazovala též další dimenze. MSVK řešila ryze knihovnický projekt z programu VISK 5 „Retrospektivní konverze starší části lístkového katalogu neperiodických publikací Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě“. Výsledkem je konverze 20.697 lístkových záznamů neperiodických publikací do on-line katalogu MSVK a naskenovaný jmenný katalog neperiodických publikací z let 1900 - 1973 v rozsahu 96.115 lístků, který je zpřístupněn na internetu na adrese <http://nris.nkp.cz/Instituce.aspx?sigla=OSA001>.

Druhý projekt financovaný Ministerstvem kultury se tradičně týkal vzdělávání knihovníků. MSVK zorganizovala se státní podporou i z dalších finančních zdrojů 40 akcí pro 736 účastníků. Přehled vzdělávacích akcí je uveden v příloze č. 1. K mimoškolnímu vzdělávání knihovníků byl také připraven projektový záměr určený pro operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, jemuž předcházelo dotazníkové šetření určené ke zmapování zájmu knihoven o vzdělávací akce.

K rozvoji Digitální knihovny Moravskoslezského kraje byl zpracován další projektový záměr zamýšlený pro prioritu Podpora prosperity regionu ROP. Obdobně koncipovaný projekt se ucházel také o dotaci MK pro rok 2006, ale neuspěl, protože byla přednostně uspokojena finanční potřeba centrálních digitalizačních pracovišť. Knihovna projekt aktualizovala a opětovně ho podala v závěru loňského roku. Digitalizace dokumentů, jejíž výsledky jsou k dispozici na adrese <http://camea.svkos.cz/kramerius/Welcome.do>, pokračovala v rámci skromných personálních i technických možností knihovny, a to v návaznosti na retrospektivní regionální bibliografii kraje. Záznamy průběžné regionální bibliografie byly ukládány

do databázové podoby a vyšly také jako tištěná publikace s názvem Moravskoslezský kraj v roce 2005.

MSVK se stala partnerem MSK v projektu „Rozvoj sítě environmentálních poradenských a informačních center Moravskoslezského kraje“, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a Moravskoslezským krajem. Ve studovně oddělení speciálních fondů (v levém křídle radnice) tak bylo zřízeno ekocentrum zajišťující následující aktivity:

- poskytování informační služby (ústně, telefonicky, e-mailem),
- pořádání přednášek a besed o životním prostředí a udržitelném rozvoji společnosti určených žákům, studentům, seniorům a veřejnosti obecně,
- příprava a organizace bloků přednášek zaměřených na environmentální vzdělávání knihovníků Moravskoslezského kraje.

Metodická činnost krajské knihovny spočívala především ve výkonu regionálních funkcí, organizaci vzdělávacích akcí a podpoře Projektu internetizace knihoven, která probíhala v březnové a červnové etapě. MSVK rozesílala pověřeným knihovnám a nepřipojeným knihovnám (příp. obecním úřadům) příslušné informace a pracovala jako sběrné místo pro Ministerstvo informatiky. Přestože bylo v závěru roku 2006 připojeno cca 90 % knihoven (počítáno bez poboček), zbývá dosud 57 nepřipojených míst (viz <http://www.svkos.cz/neprip.xls>).

Obr. č. 1: Doplnění knihovního fondu po obdržení krajské dotace

Doplnění knihovního fondu, jehož charakteristiky jsou spolu s dalšími statistickými ukazateli uvedeny v příloze č. 2, bylo v roce 2006 silně ovlivněno negativní i pozitivní skutečností. Minimální finanční částka, kterou bylo možno z rozpočtu na doplnění vyčlenit, v podstatě způsobila půlroční omezení nákupu literatury jen na díla pokračující či dlouhodobě objednaná. Naopak pochopení zřizovatele, podložené analýzou uživatelských požadavků a možnostmi knihovny, vedlo k účelové dotaci,

kteřá situaci napravila. Celkový přírůstek knihovního fondu činil v roce 2006 30.662 k. j., což je o 2.494 k. j. více než v roce 2005.

Ve službách čtenářů došlo k potěšitelnému navýšení procenta uspokojených požadavků na výpůjčku, a to na 96,8 %. Je to jistě zadostiučinění za mravenčí práci knihovníků při konverzi statisíců katalogizačních záznamů do on-line katalogu a za další zpřesnění evidence – tentokrát na úseku elektronicky objednaných publikací připravených k vypůjčení. Vzhledem k nedokonalosti software jde o časově velmi náročnou činnost, přičemž bohužel mnoho z takto požadovaných publikací nebylo v loňském roce čtenáři vyzvednuto.

Padesátiprocentní nárůst zájmu o internet s celkovým počtem 9.348 přístupů byl bezpochyby ovlivněn tím, že z důvodu legislativní změny se již tato veřejná informační a knihovnická služba nezaplatňuje. Pozitivní dopad nové situace se projevil také v nárůstu informační služby, a to u základních informací o 3 % a u obsáhlých informací o 10 %. MSVK jako jedna z mála krajských knihoven mohla díky zapojení do státem dotovaných konsorciálních projektů poskytovat bibliografické informace, faktografické informace i plné texty z řady velmi kvalitních zahraničních elektronických zdrojů. Jejich výčet je k dispozici na:

http://bibliograf.wz.cz/odborne/databaze_placene.htm.

U příležitosti 55. výročí vzniku Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě uspořádala krajská knihovna odborný seminář „Knihovny Moravskoslezského kraje,“ při kterém byla pokřtěna stejnojmenná publikace vydaná ve spolupráci s Moravskoslezským krajem.

Lea Prchalová

Obr. č. 2: Hejtman Moravskoslezského kraje Ing. Evžen Tošenovský křtí publikaci Knihovny Moravskoslezského kraje

2. Služby uživatelům

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, příspěvková organizace pokračovala také v loňském roce v poskytování tradičních výpůjčních i informačních služeb. Kromě toho však rok 2006 přinesl i některé novinky a nastupující trendy. Snahou bylo co nejvíce zjednodušit zájemcům přístup k nabízeným informačním zdrojům v situaci, kdy knihovna nemůže svým návštěvníkům nabídnout důstojné prostory s volným výběrem dokumentů.

V knihovnickém systému T Series tak začaly být evidovány všechny publikace připravené k vyzvednutí, které si čtenáři předem objednali z odkládacích skladů či rezervovali elektronicky. Bohužel však 25 % vyhledaných, nachystaných a evidovaných požadavků z odkládacích skladů a 10 % dokumentů z místního skladu nebylo vyzvednuto v dané lhůtě, rezervace se musela zrušit a publikace vrátit zpět na regál.

Výraznou změnou v poskytování služeb veřejnosti bylo v červnu 2006 také zavedení bezplatného přístupu na **internet**. Poptávka po této službě se od té doby rapidně zvýšila a celkový počet uživatelů internetu tak činil v roce 2006 9.348, což je padesátiprocentní nárůst oproti předcházejícímu roku. Vzhledem k nízkému počtu internetových stanic (9 PC) a náporu zájemců muselo být přistoupeno k časovému omezení přístupu na 30 minut pro jednoho uživatele.

Zvýšení zájmu o přístup k internetu bylo jedním z faktorů, který hrál roli ve zvýšení návštěvnosti na všech pracovištích Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě, příspěvkové organizace, které dokumentuje následující tabulka.

Tabulka č. 1: Návštěvnost v letech 2004 - 2006

	2006	2005	2004
odd. služeb čtenářům	192 350	185 617	189 544
odd. bibliografie	7 117	4 689	3 143
odd. speciálních fondů	6 575	6 421	5 329

I přes uvedený vzestup návštěvnosti MSVK však bohužel došlo ke snížení celkového počtu registrovaných uživatelů na 8.357 (o 16 %). Tento paradox je zřejmě zčásti dán navýšením počtu současně vypůjčitelných dokumentů na 20 a možná také zatím těžko odhalitelnou skutečností, že někteří návštěvníci využívají služeb MSVK s cizím průkazem. K poklesu v registraci mohl přispět i fakt, že koncem roku 2005 došlo k otevření zrekonstruované Knihovny města Ostravy.

Celkový **počet výpůjček** (bez MVS) oproti roku 2005 zaznamenal mírný pokles (o 1,5 %), přestože stoupl počet výpůjček monografií a zvukových dokumentů. Důvodem byl především menší zájem o seriály (prezenční i absenční výpůjčky). Zájemci o aktuální informace dávali zřejmě stále častěji přednost internetu před klasickými tištěnými periodiky. Naopak vzrostly požadavky na výpůjčku starších ročníků novin a časopisů, což jen potvrzuje potřebu jejich trvalého uchování v krajské knihovně. Nižší statistický ukazatel výpůjček periodik také vyplývá ze změn při půjčování periodik v MSVK. Vzhledem k tomu, že po získání účelové dotace mohla knihovna nechat svázat velké dávky starších periodik, byla poté dle pravidel vykazována výpůjčka celého svazku (většinou ročníku) jako „jedna výpůjčka“, zatímco před kompletací ročníku (vazbou) byla půjčována a statisticky vykazována

jako „jedna výpůjčka“ jednotlivá požadovaná čísla periodik. Půjčování periodik bylo v loňském roce převedeno do automatizovaného režimu.

Odliv zájemců o prezenční výpůjčky patentových spisů bylo odrazem postupného vystavování tohoto typu dokumentu na www stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví v prvním pololetí 2006.

Tabulka č. 2: Výpůjčky bez MVS v letech 2004 - 2006 (v k. j.)

	2006	2005	2004
celkové výpůjčky	405 483	411 791	418 784
absenční	290 333	294 095	291 774
monografie, kartografické dokumenty, hudebniny	272 010	267 838	269 894
seriály	7 671	13 098	11 871
firemní literatura	838	1 516	1 444
elektronické zdroje	2 092	3 857	3 353
patenty	1 038	759	1 207
zvukové záznamy	6 607	6 305	3 954
audiovizuální záznamy	7	30	51
kopie	70	692	0
prezenční	115 150	117 696	127 010
monografie, kartografické dokumenty, hudebniny	21 767	21 284	22 287
seriály	32 128	34 493	39 665
firemní literatura	25 434	22 702	26 055
normy	12 411	11 923	11 783
patenty	23 410	27 294	27 220
% uspokojených požadavků	96,8	91,7	92,2
odd. služeb čtenářům	96,3	89,6	90,2
odd. speciálních fondů	97,9	98,2	99,1

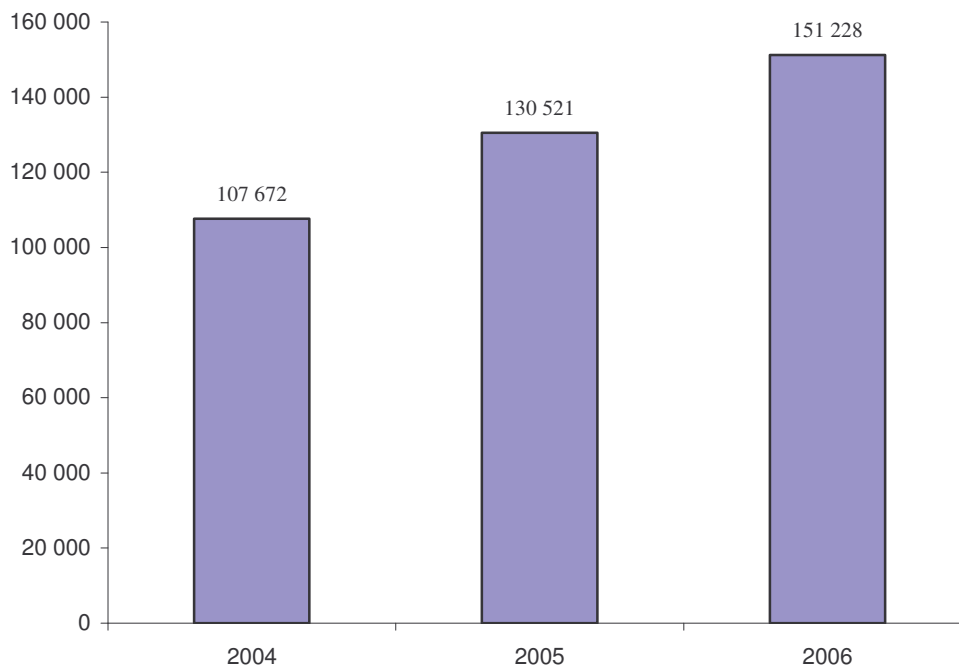
Tabulka č. 3: Meziknihovní výpůjční služba v letech 2004 - 2006 (v k. j.)

	2006	2005	2004
MVS - výpůjčky jiným knihovnám	16 658	17 157	17 460
z toho cirkulace	10 516	11 492	12 093
MVS - výpůjčky z jiných knihoven	1 579	1 863	1 964
MMVS - výpůjčky jiným knihovnám	118	141	126
MMVS - výpůjčky z jiných knihoven	102	128	39

Výše zmíněná přesnější evidence publikací připravených k vyzvednutí, všeobecný trend elektronizace služeb knihovny i vyšší počítačová gramotnost veřejnosti přinesla nárůst procenta uspokojení uživatelských požadavků. Dokumenty byly velmi často objednávány elektronicky z bydliště, školy či pracoviště uživatelů. Prostřednictvím e-mailu byla zasílána drtivá většina oznámení o možnosti vyzvednutí rezervovaných publikací, pro klasickou poštu zbylo jen cca 10 % těchto upozornění.

Vzrůstající návštěvnost www stránek knihovny, kterou vystihuje následující graf, je signálem pro odpovědné pracovníky, aby se aktualizaci stránek důsledně věnovali.

Graf č. 1: Návštěvnost www stránek knihovny v letech 2004 - 2006

Návštěvníci knihovny se obraceli na odborné pracovníky s různými typy dotazů - od regionálně zaměřených až po vysoce specializované, vzrostl zájem o referenční a informační služby a také počet zpracovaných rešerší.

Pro zodpovídání jednotlivých dotazů byla v oddělení bibliografie využívána **řada elektronických informačních zdrojů**, které má MSVK k dispozici. Uživatelé všeobecně preferovali v nabízených databázích spíše kombinaci bibliografických odkazů v návaznosti na plné texty. Proto byla velmi žádána databáze Anopress (v prosinci 2006 byla naše knihovna podle počtu přístupů na prvním místě ze všech českých knihoven, v ostatních měsících většinou druhá). Nedostatkem databáze je dosud výrazně nižší excerpční základna na rozdíl od další velmi využívané databáze České národní bibliografie, která však nezahrnuje plné texty. Hojně žádány byly i další české informační zdroje – BiblioMedica (lékařství), ASPI (právo) a Pedagogická bibliografická databáze (pedagogika).

Pokud jde o zahraniční databáze, nelze vzhledem k různé metodice a způsobu zpracování statistických dat jednoznačně srovnat počty přístupů do jednotlivých zdrojů. Nejdůležitější a nejvíce využívanou databází bylo v roce 2006 EBSCO (soubor multioborových, částečně plnotextových databází). Zde je opět kladen důraz právě na dostupnost plných textů. Ekonomické databáze (DSI Full Campus Solution, EconLit, Express Exec a EIU ViewsWire) nadále využívali hlavně studenti Ekonomické fakulty VŠB-TU v Ostravě, kteří mají vyhledávání v těchto databázích zařazeno přímo do výuky a výsledky vyhledávání v databázích využívají ve svých seminárních a diplomových pracích. Dalšími vzdálenými informačními zdroji, které sloužily především pro zpracovávání rešerší, byly OCLC FirstSearch, Web of Knowledge, Wiley či Link Springer. Počet zpracovaných rešerší stoupl o 10 %.

Tabulka č. 4: Informační činnost v letech 2004 - 2006 (základní i obsáhlé informace, metodická doporučení, rešerše)

	2006	2005	2004
odd. služeb čtenářům	31 980	29 858	27 541
odd. bibliografie	9 381	9 379	6 636
odd. speciálních fondů	801	833	617

Tabulka č. 5: Rozbor vypracovaných rešerší podle oborů v roce 2006

Společenské vědy	115
Ekonomie	17
Přírodní vědy	24
Životní prostředí, lékařství, hygiena	25
Technika	15
Umění, literatura, historie, sport	45
Ochranné známky a informace o firmách	48
Celkem	289

Obr. č. 3: Environmentální poradenské a informační centrum MSK

Nabídka informačních služeb pro uživatele byla v listopadu 2006 obohacena zřízením nového pracoviště – environmentálního poradenského a informačního centra. Toto **ekocentrum** vzniklo v rámci partnerství knihovny v projektu Rozvoj sítě environmentálních poradenských a informačních center Moravskoslezského kraje, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České

republiky a Moravskoslezským krajem. Zájemcům jsou tak v levém křídle radnice (v prostorách oddělení speciálních fondů) poskytovány informace a konzultace ke všem oblastem ochrany životního prostředí.

3. Zvláštní služby knihovnám, regionální funkce

3.1. Poradenská a konzultační činnost

Pracovnice oddělení služeb knihovnám poskytly při poradenství 92 základních a 271 obsáhlých konzultací a zpracovaly 23 písemných metodických doporučení a analýz. Pro MěK Štramberk a MěK Fulnek např. porovnávaly metodou benchmarkingu výkonnostní ukazatele. Výsledek analýzy napomohl k odvrácení plánovaného omezení činnosti knihovny. Jedno z nevšedních metodických doporučení se týkalo užívání dvojjazyčných nápisů v knihovně v Mostech u Jablunkova.

V průběhu roku 2006 absolvovaly knihovnice OSK 57 metodických návštěv (většinou za účasti referentky odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Moravskoslezského kraje). Tyto návštěvy jak pověřených, tak i obsluhovaných knihoven byly zaměřeny především na naplňování Standardů veřejných knihovnických a informačních služeb. (Příspěvek s názvem „Hodnocení standardů VKIS v Moravskoslezském kraji“ byl otištěn v časopise „Čtenář“.)

Na oddělení byla průběžně doplňována aktuální literatura z knihovnictví, informační vědy a hraničních oborů, sledovány nové, resp. novelizované normy, zákony a předpisy z knihovnictví a souvisejících oblastí.

Studenti knihovnictví se na OSK obraceli ve velké míře s požadavky na literaturu ke zpracování diplomových prací. Byly jim poskytovány potřebné publikace a také interní podklady k rozborům a statistikám knihoven kraje z předchozích období. V knihovně proběhla praxe jedné studentky Masarykovy univerzity v Brně.

3.2. Koordinační činnost

K zajištění koordinace postupů v rámci plnění regionálních funkcí byly svolány 2 porady ředitelů a pracovníků pověřených knihoven MS kraje. Pro pověřené knihovny byl dále zpracován metodický pokyn obsahující nejnovější informace k výkonu regionálních funkcí. Závěrem roku 2006 byly uzavřeny nové roční „Smlouvy o přenesení výkonu regionálních funkcí z krajské knihovny na pověřenou knihovnu.“ Spolupráce se specializovanými knihovnami MS kraje (muzejními, Knihovnou Galerie výtvarného umění v Ostravě, archivními aj.) se týkala především odborných konzultací k základům knihovnické techniky (vedení přírůstkového seznamu, revizí, automatizace knihoven, grantové problematiky).

3.3. Sběr a vyhodnocování dat o knihovnách

Celoročně byly sledovány informace o knihovnách a informačních pracovištích MS kraje, přičemž byl současně aktualizován Adresář knihoven Moravskoslezského kraje – viz <http://www.svkos.nativa.info/>, který k 31. 12. 2006 obsahoval již 668 záznamů o knihovnách všech typů. Data o činnosti veřejných knihoven byla sumarizována a na základě statistických sumářů a komentářů k nim byl zpracován a do knihoven kraje expedován „Rozbor činnosti vybraných knihoven poskytujících VKIS v Moravskoslezském kraji v roce 2005“. Dále oddělení služeb knihovnám zpracovalo „Roční zprávu hodnocení

výkonu regionálních funkcí za rok 2005 – Moravskoslezský kraj“ a za 1. pololetí 2006 příslušné komentované statistické výkazy. Statistické ukazatele i analýza činností vykonávaných v Moravskoslezském kraji v rámci účelové dotace na regionální funkce v roce 2006 budou obsahem samostatné roční zprávy. Přehled pověřených knihoven v roce 2006 – viz příloha č. 3.

3.4. Vzdělávací činnost

OSK v průběhu roku 2006 zajistilo a zorganizovalo 37 vzdělávacích akcí včetně rekvalifikačního kurzu - viz příloha č. 1. V rámci rekvalifikačního kurzu byly zajištěny 2 exkurze, a to do Knihovny města Ostravy a do MSVK.

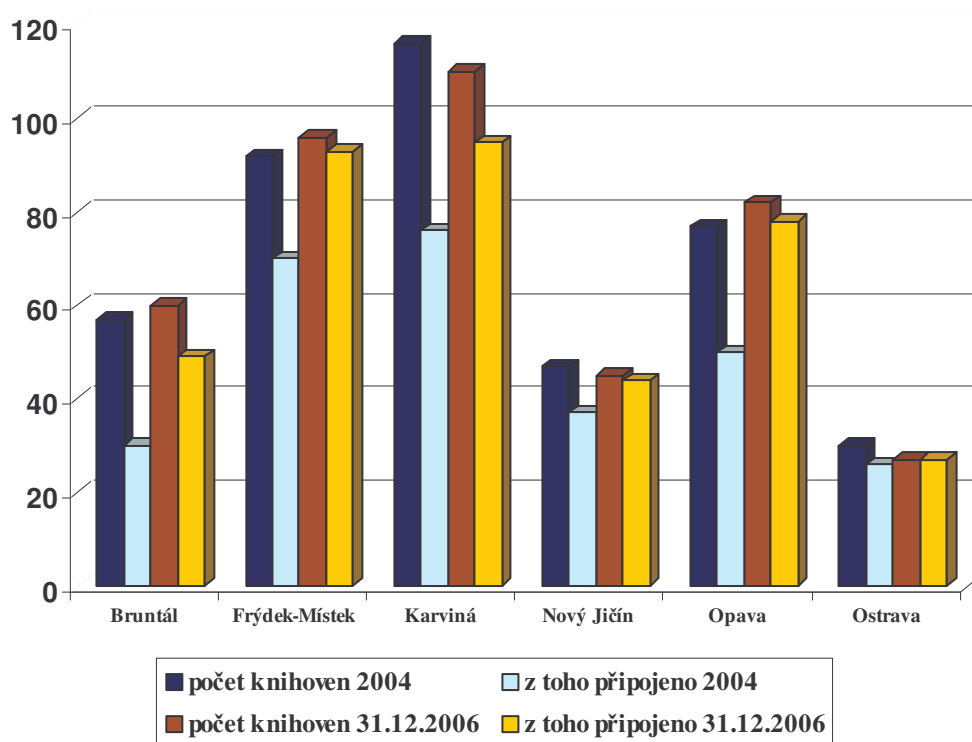
Nad plán byla provedena další školení z oblasti firemní kultury, seminář k financování projektů ze strukturálních fondů EU, seminář ke 100. výročí narození Bohumila Strnadla–Četyny a seminář Knihovny Moravskoslezského kraje u příležitosti 55. výročí vzniku Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě.

V roce 2006 neproběhlo z důvodu nezájmu ze strany pověřených knihoven plánované školení pro pracovníky neprofesionálních knihoven a jedno školení pro pracovníky školních knihoven bylo přesunuto do roku 2007. Kurz základní knihovnické techniky pro pracovníky knihoven základních a středních škol MS kraje byl však úspěšně realizován.

3.5. Internetizace veřejných knihoven

Během celého roku proběhly 2 etapy připojování knihoven v rámci Projektu internetizace knihoven (PIK), a to v březnu a červnu. OSK průběžně vyhodnocovalo stav internetizace v jednotlivých mikroregionech a aktuálně informovalo pověřené a nepřipojené knihovny. Fungovalo jako sběrné místo pro Ministerstvo informatiky, kterému zaslalo celkem 29 žádostí o připojení.

Graf č. 2: Vývoj připojení knihoven podle okresů

4. Doplnování, uchování a ochrana knihovního fondu

4.1. Doplnování knihovního fondu

Doplnování knihovního fondu v roce 2006 bylo ovlivněno nerovnoměrným přísunem finančních prostředků. Do června 2006 byly dokumenty v podstatě získávány pouze povinným výtiskem a dary. Naopak poslední čtyři měsíce roku byly, díky dotaci zřizovatele na nákup a ochranu fondu, charakteristické intenzivním nákupem nejen dokumentů vydaných v roce 2006, ale také duplikátů žádaných publikací vydaných v dřívějších letech. Celkový přírůstek knihovního fondu činil v roce 2006 30.662 k. j., což je o 2.494 k. j. více než v roce 2005. Nárůst je ve skutečnosti ještě vyšší, protože publikace pořízené v závěru roku se nutně projeví až v přírůstku roku 2007 (cca 1.800 k. j.).

Z tabulky č. 6 je patrné, že se přírůstek zvýšil zejména v položkách monografie (tj. neperiodické publikace) a zvukové dokumenty, tedy u těch typů dokumentů, které jsou uživateli velmi žádané.

Tuzemské normy a patenty byly doplňovány v úplnosti, jejich počet závisí na produkci Českého normalizačního institutu a Úřadu průmyslového vlastnictví.

Tab. č. 6: Přírůstek podle druhu dokumentu v letech 2004 - 2006 (v k. j.)

	2006	2005	2004
monografie	16 583	13 980	12 554
seriály	3 569	4 161	2 531
normy	1 857	2 277	2 080
patenty	1 564	1 504	4 535
firemní literatura	6 000	6 000	6 000
kartografické dokumenty	143	168	132
elektronické zdroje	94	65	82
zvukové záznamy	851	10	235
hudebniny	1	3	17

Firemní literatura (prospekty) byla do fondu doplňována v obvyklém rozsahu. Již několik let se však projevuje pokles výpůjček tohoto typu dokumentu – oproti roku 2000 klesl počet absenčních výpůjček o 53 %. Většina firemních informací je totiž v současné době snadno přístupná na internetu, a to v průběžně aktualizované podobě. Pro rok 2007 bylo tedy rozhodnuto tento typ dokumentu neobjednávat, do fondu budou zařazovány pouze ty materiály, které firmy zašlou z vlastní iniciativy.

Pro doplňování monografií, kartografických dokumentů, elektronických zdrojů a hudebnin byly pravidelně sledovány dostupné akviziční zdroje – periodika „Knihy : týdeník pro orientaci na knižním trhu“ a „O.K. : ohlášené knihy“, dále ediční plány, nabídkové seznamy, oznámení vydavatelů, apod. Při doplňování bylo také přihlíženo k návrhům uživatelů knihovny.

Celkově bylo zakoupeno 13.001 českých a 616 zahraničních publikací. V případě zahraničních monografií se jednalo především o jazykové či umělecké publikace.

V rámci regionálního povinného výtisku získala MSVK 1.042 dokumentů. Zde sice došlo k poklesu, ale protože se 210 k. j. přesouvá do přírůstku roku 2007,

zůstává fakticky povinný výtisk neperiodických publikací na stavu z roku 2005. Rozesláno bylo 28 urgencí na 79 nedodaných titulů.

Darem získala knihovna celkem 1.979 publikací (1.807 českých a 172 zahraničních), čímž došlo v meziročním porovnání k výraznému poklesu. Situaci nízkého počtu darovaných zahraničních publikací způsobil především výpadek daru Goethe-Institut Prag, který v roce 2006 nemohl z finančních důvodů naši knihovnu podpořit. U českých monografií jsou dary jednotlivců vždy nevyzpytatelnou položkou. Bohužel však trvale klesá počet publikací darovaných přímo nakladateli.

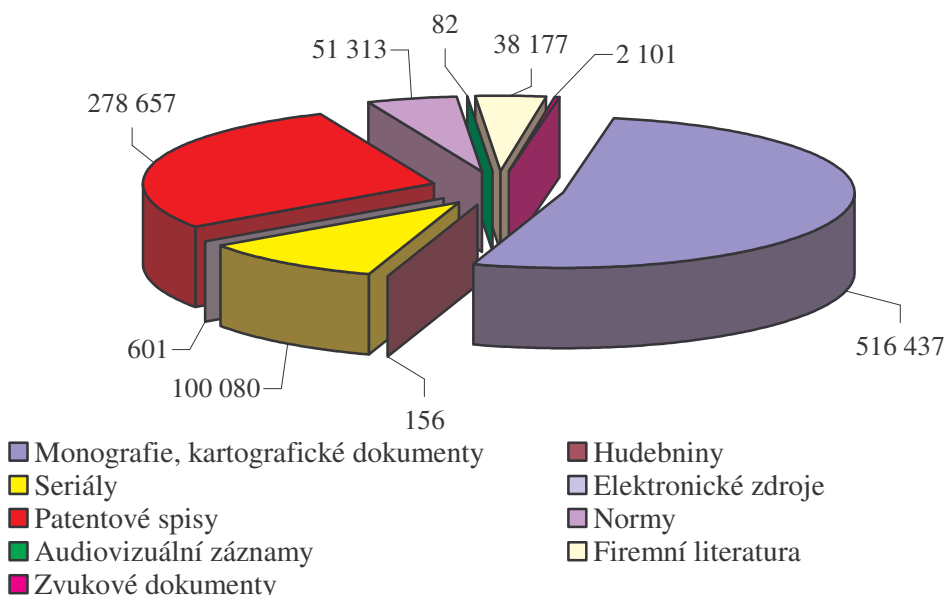
Tab. č. 7: Příklad podle akviziční metody v letech 2004 - 2006 (v k. j.)

	2006	2005	2004
nákup	16 794	11 812	10 360
dar	10 245	11 478	12 052
výměna	6	59	14
povinný výtisk	3 531	4 658	3 089
náhrada za ztráty	86	161	2 651

Seriály byly do fondu získávány celostátním povinným výtiskem, nákupem, darem či výměnou. V roce 2006 docházelo do knihovny 3.539 titulů periodik (z toho 512 firemních). Počet docházejících zahraničních titulů novin a časopisů činil 385 (z toho 223 firemních). Bylo zaevidováno celkem 46.900 jednotlivých čísel (z toho 2.712 firemních).

Definitivně byla ukončena evidence 222 titulů nedocházejících periodik.

Graf č. 3: Struktura knihovního fondu k 31. 12. 2006

4.2. Revize a ochrana knihovního fondu

V průběhu roku 2006 bylo zrevidováno celkem 130.878 k. j., tj. 13 % knihovního fondu.

Revize fondu monografií, kartografických dokumentů, elektronických zdrojů a hudebnin probíhala především v 1. pololetí roku, kdy byl kvůli nedostatku

financí pozastaven nákup dokumentů. Byly sepsány protokoly o revizi a superrevizi signatury A, B, C, E, F, I, K, -D, -G. Z knihovního fondu bylo mj. odepsáno 181 k. j. starých titulů beletrie (signatury K), které byly poškozeny při průsaku vody ze střechy skladu v Macharově ulici. Z knihovního fondu bylo také vyřazeno 85 k. j. ztrát čtenářů (z toho 74 k. j. bylo nahrazeno kopiemi nebo jinými výtisky) a 4 k. j. z důvodu neopravitelného poškození. Odpis byl zaznamenán v přírůstkovém lístkovém nebo svazkovém seznamu, v místním seznamu a služebním autorském katalogu. U novějších publikací zpracovaných v T Series byl odpis proveden v pomocné bázi TINVYR.

Zrevidovány byly jako každoročně všechny normy – současně byla provedena i kontrola jejich aktuálnosti a úplnosti vzhledem k dodatkům a změnám. Zároveň s revizí proběhla také obsahová aktualizace, přičemž byl vyřazen druhý exemplář norem, jejichž platnost skončila v průběhu roku 2005.

Do vazby bylo připraveno 3.958 k. j. knih a 3.608 k. j. seriálů. Oproti roku 2005 došlo k poklesu vazby seriálů, protože prioritně byla provedena převazba poškozených a opotřebovaných knih, přičemž počet svázaných monografií stoupl o 2.339 k. j. Oprava vazeb v reprografické dílně stoupla na 3.284 k. j. monografií.

V říjnu 2006 začalo v oddělení akvizice knihovního fondu čipování nových publikací a v oddělení služeb čtenářům lepení magnetických proužků do nového přírůstku knihovního fondu monografií. Do konce roku bylo takto označeno 6.557 k. j. Navíc v průběhu listopadu a prosince 2006 brigádnicky proběhlo retrospektivní označení 19.243 k. j.

5. Pořizování bibliografických záznamů (včetně katalogizačních)

5.1. Zpracování knihovního fondu

Vzhledem k vyššímu přísunu knih byl překročen plán jak v popisných jednotkách věcné i jmenné katalogizace, tak především v knihovních jednotkách. Ke skluzu došlo až v závěru roku, a to pouze u signování duplikátů.

Také ve zpracování seriálů byl plán překročen. Několik pracovních dnů muselo být věnováno opravám v poli vlastnictví po remake svázaných periodik a především opravám duplicit a nesrovnalostí v přírůstkových číslech (více než 700 případů odhalených softwarovou kontrolou). Ročenky, sborníky z pravidelně konaných konferencí a výroční zprávy tvoří jen 42 záznamů z celkového počtu popisných jednotek. Rozhodování o tom, který sborník z konference je a zůstane periodickým, a tudíž při zpracování prochází jinou linkou než monografická literatura, je většinou velmi obtížné.

Mimo vykazované počty zcatalogizovaných seriálů bylo vytvořeno 161 stručných provizorních záznamů periodických tiskovin, jejichž další existence a vydavatelská úprava byla nejistá.

Úspěšně byl splněn projekt Ministerstva kultury VISK 5 Retrospektivní konverze starší části lístkového katalogu neperiodických publikací Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě, jehož výsledkem je vystavený naskenovaný jmenný katalog neperiodických publikací z let 1900 - 1973 v systému NRIS v rozsahu 96.115 lístků a digitalizace (konverze) 20.697 lístkových záznamů neperiodických publikací.

Při retrokonverzi byl každý záznam ověřován v katalogu NK ČR. Pokud tam byl nalezen, byl automatizovaně přetažen do on-line katalogu MSVK přes

www-Z39.50 Gateway, následně editován (ověření a harmonizace některých validovaných polí) a opatřen našimi holdings. Nenalezené záznamy byly přepisovány v knihovně již osvědčeným způsobem vyškolenými pracovníci. Přitom bylo dbáno na ověřování všech jmenných autorit. Výběr převáděných údajů odpovídal standardu Minimální záznam pro SK UNIMARC. Konvertované (digitalizované) záznamy vznikly cca ze 49 % vlastním přepisem původních katalogizačních lístků, z cca 51 % pak downloadem záznamů Bibliografické báze a katalogu NKC (to i přesto, že knihovna byla v této době zaměřena na obory těžkého průmyslu, polonika a sovětskou technickou literaturu).

Zcela mimo plánované náklady byly aktualizovány znaky MDT tak, aby na každém katalogizačním záznamu byl alespoň jeden nejdůležitější znak odpovídající aktuálnímu stavu tabulek Vybrané znaky MDT. Tak bylo docíleno stavu, v němž se do rejstříku třídníků MDT v online katalogu MSVK již nedostaly neplatné znaky.

Celkově bylo v roce 2006 konvertováno do elektronického katalogu 26.987 záznamů, přičemž mimo pracovní dobu (na OON) bylo uloženo 16.226 jmenných záznamů - z toho 1.160 krásné literatury.

Pokračovalo převádění předmětových hesel na výrazy řízeného slovníku v objemu 12.244 deskriptorů. Vysoké překročení je opět nutno chápat jako náhradní práce v době sníženého přísunu knih. Věcná retrokonverze však došla v závěru roku teprve k publikacím vydaným v roce 1982.

Do báze národních jmenných autorit NK ČR bylo exportováno 138 záznamů a v rámci aktualizace a oprav jmenných autorit bylo supervizorkou staženo a harmonizováno 3.195 autoritních jmenných záznamů. Průběžně byly do oddělení národních jmenných autorit NK ČR posílány návrhy na jejich opravy a doplnění. Vzhledem k inovacím v souboru národních jmenných autorit byly do souboru pro korporace převedeny a opraveny autority pro mikroregiony a euroregiony.

Ve věcné katalogizaci se pokračovalo v harmonizaci tematických věcných autorit tam, kde to bylo ve shodě s koncepcí řízeného slovníku MSVK. Ostatní věcné autority byly závazně harmonizovány v průběhu věcné katalogizace. Podle nových standardů NK ČR byly opraveny autoritní záznamy rodů a rodin a provedena harmonizace podle báze NJA tam, kde již Národní knihovna aktualizovala své záznamy.

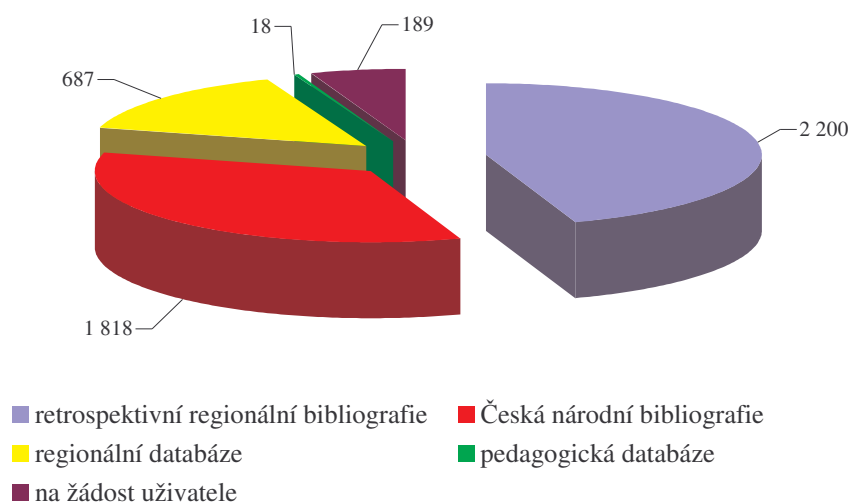
Ve spolupráci s dalšími krajskými knihovnami byly harmonizovány všechny geografické autority Moravskoslezského kraje. NK ČR dále zaslala 228 geografických autorit kraje ke kontrole a harmonizaci. Z MSVK bylo do báze věcných autorit NK ČR zasláno 75 návrhů chybějících názvů z rejstříku věcné katalogizace a 159 z rejstříku článkové bibliografie. Dále zasílány návrhy na opravy a doplňky geografických názvů v NK ČR již dříve zpracovaných. Podle definitivních autoritních záznamů NK ČR pak úsek věcné katalogizace i úsek analytické bibliografie zpětně záznamy korigoval tak, že nyní jsou autoritní GEO názvy kraje zcela harmonizovány. Průběžně pokračuje oprava geografických autorit ostatních krajů ČR.

5.2. Pořizování bibliografických záznamů

Jednou z priorit bibliografické činnosti MSVK bylo naplňování databáze retrospektivní regionální bibliografie Ostravy, která obsahovala v závěru minulého roku 8.200 záznamů, tj. zaznamenala roční nárůst o 2.200 záznamů a je dostupná na <http://www.svkos.cz/eknihovna/eostrava.html>. Celkově bylo pořízeno 4.912 záznamů, z toho 101 bibliografických záznamů cizojazyčných dokumentů. Při bibliografické práci v terénu byly současně vytipovávány publikace vhodné ke zpracování do Digitální knihovny Moravskoslezského kraje.

Jako každoročně probíhala excerpce novin, časopisů a sborníků vydaných v Moravskoslezském kraji. Záznamy byly předány do ČNB, příp. pouze obohatily regionální databázi MSVK. Oddělení bibliografie pokračovalo v excerpce jednoho zahraničního titulu pro národní pedagogickou databázi.

Graf č. 4: Struktura účelu pořizování bibliografických záznamů

5.3. Digitalizace

Při digitalizaci vzácných dokumentů Moravskoslezského kraje se MSVK zaměřila na stará periodika z fondu MSVK (Horník, Moravskoslezská revue) a velmi žádané a již dosti opotřebované staré adresáře převážně zapůjčené Archivem města Ostravy. Celkem bylo naskenováno a metadaty opatřeno 16 adresářů a zmíněná periodika.

6. Automatizace

Oddělení automatizace spolupracovalo také v loňském roce na zlepšování služeb knihovny a zavádění nových činností. Po spuštění digitalizačního pracoviště se jednalo o zahájení automatizovaného výpůjčního systému pro vázaná periodika. Následovalo internetové vystavení naskenovaného lístkového katalogu, příprava pracoviště k úpravě digitálních dokumentů zasílaných v rámci VPK či MVS. V červnu byla nově instalována veřejná internetová stanice, v listopadu otevřeno pracoviště Ekocentra MSK a připraveno „čipování a páskování“ nového přírůstku knihovního fondu. Při všech zmíněných aktivitách figurovalo oddělení automatizace vybavením výpočetní

technikou, ale především odzkoušením nových technologií a metod práce a zaškolením knihovníků.

V MSVK běžel v roce 2006 automatizovaný provoz:

- akvizice a zpracování monografické literatury, seriálů, zvukových, obrazově-zvukových a elektronických dokumentů (T Series),
- akvizice a zpracování firemní literatury (CDS/ISIS),
- agendy článkové bibliografie,
- výpůjčního protokolu,
- statistického sledování výkonů veřejných knihoven v kraji,
- statistického sledování výkonů MSVK,
- VEMA – mzdy a personalistiky,
- FENIX – účetnictví.

Byl zajišťován provoz sítě Ultranet a zpřístupňování nových CD-ROM v MSVK.

Samozřejmou činností oddělení byla také údržba a aktualizace webových stránek.

K evidenci užívaného software i počítačů byly průběžně aktualizovány údaje systému PC Info.

Oddělení automatizace kontrolovalo technický stav počítačů a síťových zařízení včetně vybavení školicího střediska a administrátorsky zajišťovalo chod vnitřní a vnější části sítě včetně bezpečnostních prvků.

7. Účast na rozvojových programech

Knihovna samostatně řešila dva projekty programu Ministerstva kultury „Veřejné informační služby knihoven“:

- **Retrospektivní konverze starší části lístkového katalogu neperiodických publikací Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě (VISK 5).**
Výsledky projektu – viz 5.1. Osoba odpovědná za projekt: PhDr. Aleš Hrazdil.
- **Vzdělávání pracovníků knihoven Moravskoslezského kraje v kurzech informační gramotnosti (VISK 2).** V projektu bylo podpořeno 18 kurzů v objemu 320 výukových hodin, jichž se zúčastnilo 175 osob. Výčet akcí je uveden za první odrážkou přílohy č. 1. Osoby odpovědné za projekt: Mgr. Pavlína Szöke a Mgr. Petra Galejová.

V projektu podporovaném Evropským sociálním fondem, státním rozpočtem České republiky a Moravskoslezským krajem „**Rozvoj sítě environmentálních poradenských a informačních center Moravskoslezského kraje**“ se MSVK od podzimních měsíců 2006 angažovala v roli partnera projektu. V první kapitole této zprávy jsou rozepsány dílčí cíle projektu, týkající se právě aktivit MSVK. Osoba odpovědná za projekt: Mgr. Bc. Monika Oravová.

Za podpory programu Ministerstva kultury VISK 8/A „**Multilicenční zpřístupnění databáze TAMTAM**“ byla také v roce 2006 v MSVK poskytována uživatelům plnotextová databáze článků z českých periodik Anopress.

MSVK se účastnila shodně s předchozím rokem konsorciálních projektů v rámci programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy 1N „**Informační infrastruktura výzkumu**“. Jednalo se o následující projekty:

- **1N04033 „Informační zdroje pro ekonomický výzkum“.** Osoba odpovědná za projekt: Bc. Dagmar Smékalová.
Přístup k souboru statistických databází DSI Full Campus Solution. Dále byla pro uživatele MSVK zpřístupněna plnotextová databáze pro mikroekonomiku ExpressExec, faktografická databáze společnosti Economist Intelligence Unit

ViewsWire a rozsáhlá databáze bibliografických záznamů a abstraktů světové ekonomické literatury EconLit.

- **1N04144 „Multilicence na vstup do Web of Knowledge“.** Osoba odpovědná za projekt: PhDr. Alena Hrazdilová.
Projekt zajišťuje přístup do multioborové citační databáze Web of Science (obsahuje bibliografické záznamy článků včetně abstraktů a citované reference z významných zahraničních periodik ze všech vědních oborů) a do databáze Journal Citation Reports (impakt faktory jednotlivých periodik).
- **1N04167 „OCLC FirstSearch Service“.** Osoba odpovědná za projekt: PhDr. Věra Svozilová.
Podpora umožňuje ověřování katalogizačních záznamů a vyhledávání literatury pro meziknihovní výpůjční služby ve světovém katalogu WorldCat se 49 miliony záznamů. Z projektu je dále financován přístup k databázím především z oblastí humanitních, společenských a ekonomických věd Wilson Select Plus, ArticleFirst, PapersFirst, ProceedingsFirst.
- **1N04124 „Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum“.** Osoba odpovědná za projekt: Ing. Drahomíra Tošenovská.
V rámci projektu je zajištěn přístup k bibliografickým záznamům i plným textům článků téměř 500 titulů odborných časopisů vydávaných nakladatelstvím Springer Verlag. Databáze pokrývá biologii, chemii, geologii, astronomii, medicínu, životní prostředí, techniku, právo i ekonomii. Další informační zdroj Wiley Interscience umožňuje přístup k plným textům 160 titulů časopisů nakladatelství Wiley z oblasti přírodních a společenských věd, techniky a lékařství. Databáze ScienceDirect, která je rovněž financována projektem, nabízí vědecké, technické a lékařské časopisy nakladatelství Elsevier.
- **1N04129 „Databáze EBSCO – zdroj vědeckých informací pro humanitní a společenské obory“** - Osoba odpovědná za projekt: PhDr. Alena Hrazdilová.
Dotace zpřístupňuje plnotextové databáze Academic Search Premier a Business Source Premier - časopisecké články z oblasti převážně humanitních a společenských věd společnosti EBSCO Publishing.

Obr. č. 4: Využívání databází v multimediální studovně

8. Vydané publikace

- Prchalová, L., Oravová, M. Výroční zpráva 2005. ISBN 80-7054-111-3.
- Knihovny Moravskoslezského kraje. ISBN 80-7054-112-1.
- Moravskoslezský kraj v roce 2005 : souběžná regionální bibliografie. ISBN 80-7054-113-X.
- Rozbor činnosti vybraných knihoven poskytujících VKIS v Moravskoslezském kraji v roce 2005 [on line]. Dostupné na: <http://www.svkos.cz/rozbor05.doc>

9. Výběr článků o knihovně

- Beňová, B. Knihovna pro třetí tisíciletí. Nedělní svět, 2006, roč. 3, č. 38, s. 11.
- Čechlovská, M. Knihovny nového věku mění tvář českých měst : veřejná architektura. Hospodářské noviny, 2006, roč. 50, č. 180, s. 12.
- Dnes začíná ve většině knihoven akce Týden knihoven. Metro, 2006, roč. 2, č. 187, s. 3.
- Knihovna potřebuje důstojnější objekt! Region Ostrava, 2006, roč. 8, č. 39, s. 1.
- Knihovny v kraji vyhlásují amnestii. Mladá fronta Dnes : mutace Kraj Moravskoslezský, 2006, roč. 17, č. 229, s. 2.
- Kraj chce získat peníze na vědeckou knihovnu. Mladá fronta Dnes : mutace Kraj Moravskoslezský, 2006, roč. 17, č. 221, s. 4.
- Kraj získal miliony na osvětlu. Mladá fronta Dnes : mutace Kraj Moravskoslezský, 2006, roč. 17, č. 300, s. 4.
- Krajská knihovna potřebuje nové sídlo. Místní kultura, 2006, roč. 16, č. 1/2, s. 15.
- Moravskoslezské knihovny : zájem o veřejný internet vzrůstá. Mladá fronta Dnes : mutace Kraj Moravskoslezský, 2006, roč. 17, č. 61, s. 2.
- Moravskoslezský kraj chce z EU získat peníze na vědeckou knihovnu : knihovna stále sídlí v nevyhovujících a malých prostorách ostravské radnice a kvůli nedostatku peněz se odkládá zahájení její výstavby. Metro, 2006, roč. 2, č. 183, s. 2.
- Navrátil, B. Vědecká knihovna kultivovala Ostravu. Moravskoslezský deník, 2006, roč. 6, č. 54, s. 6.
- Neuškodí voda uloženým knihám? Týdeník Ostrava, 2006, roč. 8, č. 4, s. 4.
- Nohavica, J. Knihovníci zvou na internet : v knihovnách jsou připraveny různé kurzy na počítačích zdarma. Moravskoslezský deník, 2006, roč. 6, č. 61, s. 2.
- Prchalová, L. Jakou podobu bude mít krajská knihovna? Moravskoslezský deník, 2006, roč. 6, č. 54, s. 6.
- Štalmach, D. K dálnici přibude i knihovna. Mladá fronta Dnes : mutace Kraj Moravskoslezský, 2006, roč. 17, č. 301, s. C3.
- Vědecká knihovna potřebuje v Ostravě důstojnější objekt. Moravskoslezský deník, 2006, roč. 6, č. 221, s. 3.
- Veselá, E. Regionální funkce v Moravskoslezském kraji. Místní kultura, 2006, roč. 16, č. 12, s. 8-9.
- Zedník : Odejdu s dobrým pocitem. Mladá fronta Dnes : mutace Kraj Moravskoslezský, 2006, roč. 17, č. 244, s. 2.

10. Propagace činnosti knihovny

Sčítáním znaků MDT a převodem (konkordancí) do předmětových skupin Konspektu bylo zjištěno početní zastoupení témat (oborů) v knihovním fondu, a to pro všechny seriály a pro monografie za posledních 10 let. Výstupní sestavy (zpracovány dle kategorií Konspektu) nabízející **okamžitý přehled o oborovém složení fondu** byly vystaveny na nástěnkách i zveřejněny na webových stránkách knihovny.

V rámci akce **Březen měsíc internetu** nabídla MSVK nově registrovaným uživatelům 2 hodiny internetu zdarma a připravila instruktáže:

Seznámení s webovými stránkami veřejné správy (vždy ve středu);

Internet pro seniory (úterý a čtvrtky).

V **Týdnu knihoven** se uskutečnilo školení k vyhledávání informací v environmentálních elektronických informačních zdrojích, prezentace databáze SourceOECD a velmi úspěšná výstavka „Z historie MSVK, aneb kde byla, je a bude naše knihovna“, na niž navazovala nezvyklá výstava miniatur „originálních knížek“ p. Libora Michaláka. Z knihovního fondu bylo během roku uspořádáno celkem 20 výstavek.

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě uspořádala v roce 2006 celkem 29 exkurzí, což je potěšitelný nárůst o více než 80 % oproti předcházejícímu roku. Nicméně počet škol navštěvujících krajskou knihovnu, jak uvádí jejich následující výčet, je stále více než nedostatečný: Střední škola obchodně-podnikatelská z Frýdku-Místku, Střední ekonomická škola z Orlové a z Ostravy Obchodní akademie Ostrava–Poruba, Matiční gymnázium, Střední zdravotnická škola, First International School of Ostrava, Jazykové gymnázium, Janáčkova konzervatoř, Wichterlovo gymnázium, Gymnázium P. Tigrida, Gymnázium Lingua, Gymnázium Ostrava–Zábřeh.

Činnost knihovny byla propagována informativními letáky, na webových stránkách a nástěnkách knihovny, v denním tisku, rozhlase i televizi.

Obr. č. 5: Výstava knižních miniatur pana Libora Michaláka

11. Členství knihovny, účast v poradních orgánech

11.1. Členství knihovny

MSVK byla v roce 2006 členkou Sdružení knihoven ČR (SDRUK), Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR (SKIP), Virtuální polytechnické knihovny (VPK) a Asociace evropských vědeckých knihoven LIBER.

11.2. Účast odborníků MSVK v poradních orgánech, odborných sekcích a komisích

- Ústřední knihovnická rada ČR - předsednictvo (Ing. Prchalová).
- Rada Sdružení knihoven ČR (Ing. Prchalová).
- Rada pro katalogizační politiku (PhDr. Hrazdil).
- Pracovní skupina pro jmenné zpracování knih (pí Holbergová).
- Pracovní skupina pro elektronické zdroje (pí Holbergová).
- Pracovní skupina pro kartografické dokumenty (pí Holbergová).
- Pracovní skupina pro seriály (pí Skibová).
- Pracovní skupina pro věcné zpracování (PhDr. Hrazdil).
- Pracovní skupina pro Souborný katalog ČR (PhDr. Hrazdil, Ing. Tošenovská).
- SKIP - sekce vzdělávání (Mgr. Szöke).
- SKIP 10 – výkonný výbor regionální pobočky Moravskoslezského a Olomouckého kraje (Mgr. Szöke).
- Sekce pro bibliografii při SDRUK ČR (PhDr. Hrazdilová).
- Pracovní skupina zpracovatelů kooperativní národní bibliografie (PhDr. Hrazdilová).
- Komise vedoucích pracovníků bibliografických a rešeršních oddělení vědeckých, technických a specializovaných knihoven (PhDr. Svozilová).
- Organizační výbor Sdružení uživatelů T Series (Ing. Tošenovská).
- Komise pro služby při Národní knihovně ČR (Mgr. Grafová).
- Hodnotitelská komise programu VISK 2 (Mgr. Szöke).
- Hodnotitelská komise programu VISK 8/A (Mgr. Bc. Oravová).

12. Organizace a řízení MSVK

V roce 2006 se uskutečnilo 10 porad vedoucích pracovníků MSVK, na nichž bylo diskutováno plnění plánovaných i mimořádných úkolů a analyzovány úkoly nové. V rámci jednotlivých oddělení byly vždy čtvrtletně posuzovány hodnoty statistických ukazatelů výkonů knihovny. Odchyly od plánovaných hodnot byly analyzovány též na společných jednáních vedoucích a individuálně s ředitelkou. Na 2. 11. 2006 byla zorganizována v souvislosti s 55. výročím založení knihovny celoknihovní porada, na níž byly mj. ředitelkou předneseny hlavní směry rozvoje knihovny v návaznosti na vývojové trendy knihovnických služeb obecně a rovněž byly shrnuty nešvary, s nimiž se MSVK potýká.

V termínu byly zpracovány veškeré výkazy a podklady požadované zřizovatelem či vyplývající ze zákonných povinností knihovny.

Rok 2005 byl vyhodnocen ve:

- Zprávě o činnosti Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě za rok 2005 – s převažujícími ekonomickými ukazateli;
- Výroční zprávě 2005 – zaměřené na odbornou činnost knihovny.

13. **Vzdělávání pracovníků**

Dva odborní pracovníci knihovny zahájili v roce 2006 navazující magisterské studium knihovnických oborů a dvě pracovnice pokračovaly v bakalářském knihovnickém studiu. Rekvalifikační kurz v MSVK absolvovala jedna středoškolačka (ekonomka) a jeden vysokoškolák (archivář).

Průběžné mimoškolní vzdělávání zaměstnanců na seminářích a školeních proběhlo v rozsahu 86 člověkodnů.

14. **Seznam pracovníků MSVK**

Ředitelka

Ing. Prchalová Lea

Sekretariát

Štěpánová Eva

Oddělení ekonomiky a provozu (OEP)

Ing. Kotová Květoslava – vedoucí oddělení, zástupce statutárního orgánu

Benešová Zdeňka
Fischerová Marie
Karkošková Jana
Vojtášková Ester – od 5/2006
Křížáková Lenka – od 11/2006
Marmorovičová Krist. – od 4/2006
Nedecká Eva – do 1/2006
Pavelková Jitka – do 5/2006
Slípková Lydie – do 3/2006
Štrohalmová Ludmila – od 2/2006

Beranová Ludmila
Hošková Eliška
Kročá Milan
Pincová Lydie
Spurná Miroslava
Ševčíková Emília
Szentiványiová M
Pala Jiří

Oddělení akvizice knihovního fondu (OAK)

Mgr. Filipová Gabriela – vedoucí oddělení

Nekolová Lenka
Nováková Jindra
Schindlerová Eva
Špoková Alena
Tomanová Yveta – do 11/2006
Uhlířová Sultana
Zoubková Milena

Oddělení automatizace (OA)

Ing. Tošenovská Drahomíra – vedoucí oddělení

Mgr. Vojtková Blanka
Ing. Zavilová Magda

Oddělení služeb čtenářům (OSČ)

Mgr. Grafová Kateřina – vedoucí oddělení

Antoňáková Miluše
Bambušková Helena
Báňová Judita
Byloková Kateřina, DiS
Fedorová Anna
Fojtíková Eva
Hučíková Petra
Mgr. Chromcová Jitka
Kleinová Danuše
Kuzníková Anna

Macháčová Lada
Mencnerová Dagmar
Mervartová Věra
Podešvová Dana
Revťáková Dagmar
Rončková Jarmila
Seberová Radmila
Slonková Irena
Štrimpfl Marek
Štverka Bohuslav

Oddělení služeb knihovnám (OSK)

Bc. Šedá Marie – od 9/2006 – zast. vedoucí oddělení

Mgr. Szöke Pavlína – do 9/2006 – vedoucí oddělení
Mgr. Galejová Petra

Oddělení bibliografie (OB)

PhDr. Hrazdilová Alena – vedoucí oddělení

Mgr. Pijanovská Radka
Bc. Smékalová Dagmar
Bc. Sovadinová Marcela
PhDr. Svozilová Věra

Oddělení speciálních fondů (OSF)

Mgr. Bc. Oravová Monika – vedoucí oddělení

Hučíková Olga
Mgr. Sklenářová Dana
Ing. Štěpánová Radka – od 11/2006
Tomášová Marcela

Oddělení zpracování knihovního fondu (OZK)

PhDr. Hrazdil Aleš – vedoucí oddělení

Csabolová Světluše
Mgr. Drahotušský Aleš
Mgr. Grossmannová Jana
Holbergová Pavla
Bc. Hrušková Kateřina
Hurníková Dagmar
Bc. Kozelský Michal
Kazíková Jana
Skibová Naděžda
Urbancová Irena

15. Dárci MSVK v roce 2006

Více než 16 knih věnovali:

- nakladatelství MOBA (296 knih)
- UP Olomouc (98 knih)
- Ministerstvo životního prostředí (61 knih)
- Daniel Strož (56 knih)
- nakladatelství Konvoj Brno (44 knih)
- nakladatelství ANAG Olomouc (44 knih)
- nakladatelství HOST Brno (34 knih)
- nakladatelství ERA (30 knih)
- nakladatelství Barrister&Principal (23 knih)
- nakladatelství CEP Brno (23 knih)
- VUT Brno (22 knih)
- nakladatelství Ryšavý Brno (21 knih)
- Václav Lednický (17 knih)

16. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V MSVK nebyla v roce 2006 podána žádost ve smyslu výše citovaného zákona.

17. Přehled výnosů a nákladů roku 2006 v Kč

Účet - položka	Upravený rozpočet	Čerpání rozpočtu
602 – tržby z prodeje služeb	2 400 000	2 469 105,00
Z toho: registrační poplatky		1 163 230,00
sankční poplatky		521 029,00
cirkulace a MVS		306 294,50
režerše		57 652,00
kopírovací práce		152 383,50
kopie norem		135 013,00
knihovnické kurzy		80 000,00
internet		48 103,00
ostatní		5 400,00
644 – úroky	31 000	41 798,13
645 – kurzové zisky		210,80
648 – zúčtování fondů		59 923,00
649 – jiné ostatní výnosy	80 000	31 902,20
691 – provozní dotace	32 484 533	32 484 533,00
Z toho: příspěvek na provoz	21 837 000	21 837 000,00
přísp. Účel. od zřiz.	10 355 533	10 355 533,00
přísp. Účel. ze SR	292 000	292 000,00
Výnosy celkem	34 995 533	35 087 472,13
501 – spotřeba materiálu	9 225 032	9 250 907,05
Z toho: nákup knih. fondu celkem		5 928 555,67
účel. prostř. knih. fond	4 843 000	4 843 290,00
účel. prostř. čipy	2 147 712	2 147 712,00
účel. prostř. RF	7 600	7 600,00
účel. prostř. EU	320	320,00
502 – spotřeba energie	860 000	837 370,81
511 – opravy a udržování	200 000	134 749,30
Z toho: použití IF		44 030,00
512 – cestovné	150 302	144 779,16
Z toho: účel. prostř. RF	10 000	10 000,00
účel. prostř. EU	302	302,00
513 – náklady na reprezentaci	15 000	13 413,50
518 – ostatní služby	2 779 000	2 879 845,20
Z toho: účel. prostř. ze SR	172 000	172 000,00
účel. prostř. RF	17 000	17 047,00
účel. prostř. vazby	257 000	256 710,00
521 – mzdové náklady	14 024 889	14 033 350,00
Z toho: platy	13 793 889	13 809 782,00
z toho: účel. prostř. RF	557 000	557 000,00
účel. prostř. EU	40 889	40 889
FO		15 893
OON	231 000	223 568,00
z toho: účel. prostř. SR	120 000	120 000,00
účel. prostř. RF	31 300	31 300,00
524 – zákonné soc. pojištění	4 838 310	4 874 877,00
Z toho: účel. prostř. RF	195 000	194 953,00
účel. prostř. EU	14 310	14 310,00
527 – zákonné soc. náklady	275 000	276 196,00
Z toho: účel. prostř. RF	11 100	11 100,00
528 – ostatní soc. náklady	10 000	7 450,83
538 – ostatní daně a poplatky	20 000	15 763,60
548 – manka a škody		11 709,00
549 – jiné ostatní náklady	350 000	356 915,16
551 – odpisy	2 248 000	2 223 570,00
Z toho: účelová dotace	2 223 000	2 223 000,00
Náklady celkem	34 955 533	35 060 896,61
Hospodářský výsledek	0	26 575,52

Příloha č. 1: Přehled vzdělávacích akcí oddělení služeb knihovnám v roce 2006

➤ **Kurzy počítačové gramotnosti**

Termín konání: březen – listopad
Místo konání: regionální výukové centrum MSVK
Účast: 175 osob

V průběhu roku proběhly tyto kurzy: Počet kurzů (celkem 320 hod.):

a) Používání PC a správa souborů	2
b) Textový editor (MS Word)	4
c) Tabulkový kalkulátor (MS Excel)	4
d) Tvorba databází	1
e) Elektronická prezentace (MS PowerPoint)	4
f) Grafické možnosti PC	1
g) Služby informační sítě	2

➤ **Vliv akviziční politiky na kvalitu četby**

Termín: březen
Místo konání: Knihovna města Ostravy
Účast: 32 osob

➤ **Kurz pro pedagogické pracovníky (region Opava)**

Téma: Základy knihovnické práce
Termín konání: únor
Místo konání: středisko KVIC Opava
Účast: 14 osob

➤ **Školení Nové trendy ve věcné katalogizaci**

Termín konání: červen
Místo konání: regionální výukové centrum MSVK
Účast: 23 osob

➤ **Cyklus přednášek pro pracovníky veřejných a školních knihoven Moravskoslezského kraje**

Téma: Současná česká a slovenská literatura 29. března 2006
Současná španělská literatura 6. prosince 2006
Termín konání: březen, prosinec
Místo konání: regionální výukové centrum MSVK, Knihovna města Ostravy
Účast: 42 osob

➤ **Cyklus přednášek pro pracovníky dětských oddělení knihoven Moravskoslezského kraje**

Téma: Slovenská, polská a regionální literatura pro děti 20. září 2006
Fantasy literatura pro děti 27. září 2006
Termín konání: září
Místo konání: Knihovna města Ostravy
Účast: 76 osob

➤ **Firemní kultura I**

Termín konání: červen
Místo konání: MěK Bohumín
Účast: 30 osob

➤ **Firemní kultura II**

Termín konání: prosinec
Místo konání: Knihovna města Ostravy
Účast: 25

➤ **Účinné jednání s uživatelem**

Téma: Přesvědčivé vystupování 12. dubna 2006
Tajná řeč těla – neverbální komunikace 19. dubna 2006
Jednání s problematickými lidmi 26. dubna 2006
Termín konání: duben
Místo konání: Knihovna města Ostravy
Účast: 112 osob

➤ **Strukturální fondy**

Termín konání: květen
Místo konání: Knihovna města Ostravy
Účast: 22 osob

➤ **Seminář k 100. výročí narození Bohumíra Strnadla–Četyny**

Termín konání: říjen
Místo konání: MěK Frenštát pod Radhoštěm
Účast: 31 osob

➤ **Právnícké okénko**

Téma: Občanský zákoník 6. listopadu 2006
Zákoník práce 13. listopadu 2006
Bezpečnost práce 20. listopadu 2006
Termín konání: listopad
Místo konání: regionální výukové centrum MSVK
Účast: 34 osob

➤ **Seminář Knihovny Moravskoslezského kraje**

Termín konání: září
Místo konání: Hotel Maria
Účast: 50 osob

➤ **Rekvalifikační kurz pro pracovníky knihoven a informačních institucí bez knihovnického vzdělání**

Termín konání: listopad 2005 – březen 2006
Místo konání: regionální výukové centrum MSVK
Účast: 18 osob

Příloha č. 2: Statistické ukazatele činnosti MSVK v roce 2006

Popis	Roční plnění
Přírůstek knihovního fondu (k.j.)	30662
monografie, kartogr. dok., hudebniny	16727
monografie tuzemské	15822
monografie zahraniční	761
kartografické dokumenty tuzemské	101
kartografické dokumenty zahraniční	42
hudebniny	1
seriály	3569
seriály tuzemské	2983
seriály zahraniční	586
normy	1857
patenty	1564
firemní literatura	6000
zvukové záznamy	851
audiovizuální záznamy	0
elektronické zdroje	94
smíšené dokumenty	0
Úbytek knihovního fondu (k.j.)	7097
monografie	830
hudebniny	0
kartografické dokumenty	26
seriály	0
normy	541
patenty	0
firemní literatura	5700
zvukové záznamy	0
audiovizuální záznamy	0
elektronické zdroje	0
smíšené dokumenty	0
Rozdíl přírůstku a úbytku knihovního fondu (k.j.)	23565
Stav knihovního fondu	987604
monografie, kartogr. dok.	516437
hudebniny	156
seriály	100080
normy	51313
patenty	278657
firemní literatura	38177
zvukové záznamy	2101
audiovizuální záznamy	82
elektronické zdroje	601
smíšené dokumenty	0

Revize knihovního fondu (k.j.)	130878
Obsahová aktualizace (k.j.)	39377
Vazba knihovního fondu (k.j.)	7566
Počet docházejících seriálů (p.j.)	3539
Aktual. elektron. zdroje (p.j.)	5
Bibliografické a dokumentační záznamy	28800
Bibliografické a dokument. záznamy bez katalogizace	4912
Jmenná katalogizace (k.j.)	23888
monografie, kartografické dok., hudebniny	14276
seriály	3468
firemní literatura	6000
zvukové záznamy	110
audiovizuální záznamy	0
elektronické zdroje	32
smíšené dokumenty	2
Věcná katalogizace (p.j.)	15797
monografie, kartografické dok., hudebniny	8960
seriály	695
firemní literatura	6000
zvukové záznamy	110
audiovizuální záznamy	0
elektronické zdroje	30
smíšené dokumenty	2
Retrospektivní konverze záznamů	
knih (p.j.)	26987
seriálů (p.j.)	0
Požadavky na výpůjčky (p.j.)	285875
požadavky mimo MVS	281145
požadavky MVS	4730
MVS jiným knihovnám	4144
MVS z jiných knihoven	523
MMVS jiným knihovnám	44
MMVS z jiných knihoven	19
Uspokojené požadavky na výpůjčky (p.j.)	276718
uspokojené požadavky mimo MVS	272014
uspokojené požadavky MVS	4704
MVS jiným knihovnám	4073
výpůjčkou originálů	3726
kopiemi	347
MVS z jiných knihoven	556
výpůjčkou originálů	441
kopiemi	115
MMVS jiným knihovnám	43
výpůjčkou originálů	35
kopiemi	8

MMVS z jiných knihoven	32
výpůjčkou originálů	23
kopie	9
Výpůjčky (k.j.)	423940
prolongace (k.j.)	111099
Výpůjčky kromě MVS, MMVS (k.j.)	405483
Absenční kromě MVS (k.j.)	290333
monografie, kartografické dok., hudebniny	272010
seriály	7671
ostatní dokumenty	10652
Prezenční kromě MVS, MMVS (k.j.)	115150
monografie, kartografické dok., hudebniny	21767
seriály	32128
ostatní dokumenty	61255
Výpůjčky MVS, MMVS (k.j.)	18457
MVS - výpůjčky jiným knihovnám (k.j.)	16658
monografie, kartografické dok., hudebniny	3628
seriály	6515
z toho cirkulace	6431
ostatní dokumenty	4085
z toho cirkulace	4085
kopie	2430
MVS - výpůjčky z jiných knihoven (k.j.)	1579
monografie, kartografické dok., hudebniny	426
seriály	15
ostatní dokumenty	0
kopie	1138
MMVS - výpůjčky jiným knihovnám (k.j.)	118
MMVS - výpůjčky z jiných knihoven (k.j.)	102
Rešeršní a informační činnost, poradenství	42402
základní informace	32557
obsáhlé informace, konzultace	9803
písemná metodická doporučení, analýzy	42
rešerše	289
Uživatelé	8357
Návštěvníci	206249
návštěvníci půjčovny	166579
návštěvníci studovny	25771
návštěvníci půjčovny a studovny OSF	6575
návštěvníci OB	7117
návštěvníci OSK	207
Exkurze	29
počet účastníků	693
Výstavy	22
počet exponátů (k.j.)	6407

Vzdělávací akce	93
počet účastníků	805
vzdělávací akce pro knihovníky	40
počet účastníků	736
vzdělávací akce pro uživatele	53
počet účastníků	69
Publikace	70
bibliografie	1
rešerše	66
ostatní	3
Příspěvky do odborného tisku	7
počet stran	16
Poradní a pracovní orgány	29
počet zaměstnanců	35
Vzdělávání zaměstnanců (školení, semináře)	86

Obr. č. 6: Absolventi rekvalifikačního kurzu v roce 2006

Příloha č. 3: Přehled pověřených knihoven

Město	Název knihovny	Počet obsluh. knihoven
Bruntál	Městská knihovna	55
Brušperk	Městská knihovna	9
Dobrá	Místní knihovna	7
Frýdek-Místek	Městská knihovna	29
Frýdlant nad Ostravicí	Městská knihovna	6
Havířov	Městská knihovna	15
Hnojník	Knihovna Hnojník	8
Holasovice	Místní knihovna P. Křížkovského	22
Hradec nad Moravicí	Městská knihovna	18
Karviná	Regionální knihovna	28
Nový Jičín	Městská knihovna	78
Opava	Knihovna Petra Bezruče	48
Ostrava	Knihovna města Ostravy	12
Třinec	Městská knihovna	25
Vítkov	Městská knihovna	15
Vratimov	Městská knihovna	5